

POLISTOPAD

Tomáš Miklica

 C PRESS

Polistopad

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Tomáš Miklica
Polistopad – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

POLISTOPAD

POLISTOPAD

Tomáš Miklica

PROLOG

Na hladinu vyplave tmavě nachová třeseň. Líně se vydá náhodným směrem, ale její cestu naruší překážka. Rukáv, v něm ruka. Trup, celé tělo... Bezvládná postava obrácená obličejem ke dnu nehluboké kašny. Ostrov mezi třeshněmi v klidném, kalném moři uprostřed České republiky.

Pod dohledem ozbrojenců stojí na náměstí dav lidí. Zhruba dva tucty osob, staří, mladí, celé rodiny s dětmi. Někteří jsou zbrocení červenou barvou. Nutí je držet ruce nad hlavou, někomu vrazili do ruky obraz s Gustávem Husákem. Občasný nářek se oplácí nadávkou, úderem. Dobrovolných přihlížejících není ani desítka, někteří sledují televizní vysílání promítané na radnici.

Z plátna mluví několikametrová mladá žena. „Nejsme jako oni,“ říká. „Nicméně to neznamená, že nebudeme konat!“

Vysoko nad hlavním městem se trhají mraky. Všude kolem je babí léto. Už teď před polednem je jasné, že půjde o jeden z nejteplejších a nejslunečnějších dní za poslední týdny.

Aleš jde první. Čte jména na hrobech. Jedno za druhým. A žádné není to, které hledá.

„Tak co?“ řekne ona.

Ti dva mají hřbitov pro sebe.

„Nic,“ zamručí on v chůzi. „Nevim.“

„Hlavně se nerozčiluj...“

Zastaví a otočí se na ni. Ačkoliv mu to přítelkyně bezmála zakázala, oholil se a ve tváři teď vypadá hubenější než jindy. Tmavě hnědé vlasy má na pravé straně hlavy přežehlené. Usměje se.

„Co?“ zazní jí v hlase podezření.

„Já se přece vůbec nerozčiluju.“

„Jen aby.“ Je trochu rozespálá, dlouhé kadeřavé vlasy ještě před necelou hodinou dosušovala fénem. Jejich měděné odstíny se fotogenicky lesknou.

„Dneska ti to fakt sluší,“ lichotí jí Aleš a přiblíží se na dosah. „Jsi taková moje Hřbitůvka.“

„A ty jsi můj Smrteček,“ odpoví mu se smíchem a letmo ho políbí na tvář. Nato kolem něj proklouzne a vydá se k další řadě náhrobků. „Měl by bejt někde tady, říkáš?“

„Vždyť jsi to na tom plánu viděla. Úplnej okraj hřbitova. Ale fakt nechápu, že je tady tolik hrobů.“

„Proč nemůže bejt tvůj oblíbenej spisovatel Arbes? Ten byl hned u vchodu!“

Pod nohama jim šustí listí. Jiné zvuky slyšet není.

„Arbese mám taky rád, samozřejmě. Jenže chci prostě vidět tenhle hrob. Víš, jakej tam má prej epitaf?“

„Co to je?“

„Něco jako epilog, ale pro člověka. Většinou se dává na hrob.“

„Pst!“

Ona se náhle zastaví a hledí kamsi ke hřbitovní zdi. On opatrně dojde až k ní.

„Hele,“ šeptne mu a vezme ho za ruku.

Podél hřbitovní zdi hopsají dva malí králíci. Jeden šedý a druhý černý. Nevšímají si návštěvníků. Tohle je jejich zelené království, jejich oáza klidu. Nebýt smrti, nikdy by tu nejspíš nebyl takový život. Ale smrt je. Nic jim nehrozí.

Když králíci zmizí v křoví, ona se obrátí k Alešovi a obejmě ho rukou kolem krku. Je šťastná. On taky. Políbí se a pak ještě jednou.

„Jak to bylo s tím epitafem?“ zeptá se a nepouští ho.

„Měl by tam mít napsáno: Na život a smrt se vyser, tady leží Zbyněk Fišer.“

„Tak se jmenoval doopravdy?“

„Jo.“

„A na tom náhrobku bude napsaný co? Zbyněk Fišer, nebo Egon Bondy?“

„No... Netuším,“ hlesne on odevzdaně. Už zase procházejí mezi nevysokými náhrobky, z nichž žádný ne a ne vybočit.

„To bude jak s tím Kafkou tenkrát. Jsme taky čekali bůhvíco a přitom taková nuda.“

„Ale ne, až tak strašný to přece nebylo.“

„Kdyby nebyla sobota, tak to můžem zkontrolovat,“ pokrčí ona rameny. A hned potom vítězoslavně protáhne: „Podívej!“

„Králíčci?“

„Ne, básník a filosof!“

Stojí teď u náhrobku, co není ani skromný, ani honosný. Deska se jmény je vsazena mezi dva sloupky, jež podpírají

stříšku s Ježíšovou podobiznou a citátem z evangelia. Čtvrté jméno odshora patří Egonu Bondymu.

„1930 až 2007,“ přečte Aleš. „Žádnej Fišer.“

„A žádnej vyser.“

Zatímco on si prohlíží náhrobek, ona ho zezadu obejmě.

„Kotě? Co mám říct tomu tátovi?“

„To jsou ty narozeniny?“

„Jo. Má je ve čtvrtek, slaví v sobotu. Nebude tam moc lidí, jenom rodina.“

S odpovědí si dává na čas. Dívá se mezi náhrobky do mlčenlivé zeleně a chtěl by tak vydržet navždy. Ale to můžou jen hřbitovní králíci.

„Jasně, půjdeme.“

„To vypadá, že je to s váma docela vážný,“ prohrábne si Patrik husté, lehce šedivější vousy a přesune svoji pozornost k mobilu. „Dežo to nedá. Prej nestíhá.“

„Klasika,“ řekne Filip a odhrne si z čela přerostlou ofinu. Má úzké oči, které jeho tváři dodávají někdy až ospalý výraz. Flegmaticky monotónní hlas tomu dojmu jen napomáhá. „Dežo nestíhá už osm let.“

„Si stejně myslím, že je s Janou.“

„S jakou Janou zase?“ zeptá se Aleš. „Anebo ne, nechci to vědět.“

Za oknem osvěžuje vzduch přehánka, pražská kavárna kousek od břehu Vltavy přesto není plná ani z půlky. Trojice přátel zabrala stolek až v zadní části, kam obsluha musí chodit za roh. Okolní stoly zejí prázdnotou.

„Každopádně ty se z toho nevykecáš, Aleši,“ vrátí se Patrik k tématu dne. Z party je s několikaměsíčním náskokem nejstarší, i když mu bude teprve třicet. Vlasy mu trochu ustupují a pod vousy skrývá dvě brady. „Setkání s rodičema tvý holky je velkej krok,“ dodá. „Jak dlouho spolu jste?“

„V prosinci to budou dva roky. A seznamovat se budu už jenom s tátou. Mámu znám.“

„Počkej... Neříkals, že je její táta...“ vloží se do toho Filip.

„Jo, její táta je sůl týhle země,“ odfrkne si Aleš.

„Co to znamená?“ nechápe Patrik. Filip se pobaveně opře, jako by věděl, co bude následovat.

„Její táta je bejvalej novinář,“ řekne Aleš, když se napije. Výjimečně má před sebou pivo, protože cider došel, ledový čaj nevedou a minerálka stojí o pět korun víc. Je to jeden

z těch okamžiků, kdy ho napadne, jestli by neměl začít pít kafe.

„Jakože byl novinář do revoluce,“ pokračuje pak. Tón mu při posledních slovech zhořkne, ale Patrik pořád čeká na pointu. Když nic nenásleduje, zeptá se:

„Co je na tom špatně?“

„Ty vole, kdo asi dělá novináře v totalitním státě?“ rozhodí Aleš netrpělivě ruce.

„Komouš?“ zamračí se kamarád.

„Huř. Protože po revoluci šel prostě dělat pro Američany do reklamky.“

Patrik nad tím chvíli přemýšlí, obsluha – štíhlá čtyřicátnice s asymetrickým účesem – mezitím odnese prázdné sklenice, aniž by se na cokoliv zeptala.

„Devadesátky byly divoký,“ řekne do ticha Filip.

„Právě,“ přitaká Aleš se zřetelným sarkasmem. „Revoluce byla sametová a něžná, devadesátky byly divoký.“

„Tak to říkaj i lidi jako Gott, že to byla jenom takzvaná revoluce,“ potvrdí Patrik. „Zároveň je ale všechno relativní. Ne každej, kdo nebyl disident, je nutně komunista.“

„Já ti nevím. Tady v té republice už je všechno tak relativní, že v parlamentu jsou lidi, co na Národní mlátili studenty,“ podrbe se Aleš na hlavě.

„Dobře, no. A statisíce nebo spíš miliony lidí prostě jenom za komoušů chodily do práce. Budeš jim vyčítat, že nevyhazovali do vzduchu mosty? Nebo že se na protest nezapalovali?“

„To je těžký...“ začne pomalu Aleš a zamyšleně se podívá kamsi nad Patrika. „Ale jenom díky týhle pohodlnosti mohl režim fungovat. Kdyby si každej nehleděl akorát svýho a nezavíral se před zbytkem světa na chalupu s lahváčem, třeba

by se ten režim sesypal dřív. Nemůžeš prostě mávnout rukou nad tím, že lidi drželi hubu a krok.“

V místnosti se objeví obsluha, ale než si někdo stihne objednat, zase zmizí. Filip to chce oglosovat, ale Aleš s Patrikem jsou až příliš zabraní do diskuze, tak se radši jen napije ze skoro prázdného püllitru.

„Jednotlivec má prostě nějakou zodpovědnost. Nemůžeš to všechno házet na systém,“ uzavře Aleš.

„Kdy tam vůbec jdeš?“ zeptá se Filip.

„V sobotu.“

„Já neříkám, že by se mělo něco házet na systém,“ ozve se Patrik. „Ale... Vem si třeba moji babičku, jo. Byla normálně ve straně, tam u nich na maloměstě, ale jinak ji politika nikdy nezajímala. Prostě u nich v družstvu byli lidi ve straně. Chodila do práce, vždycky za pár let dostala nějaký ocenění za plnění plánu nebo co. A kolem revoluce šla do důchodu. Vychovala tři děti, nikdy nikomu neublížila, nikdy se do ničeho nemontovala... Je to blbě? Má jít k válečnému soudu?“

„Ne,“ bez zaváhání odpoví Aleš. „I když... Záleží. Bejt v nějakým družstvu na maloměstě za kolektivizace není úplně košer.“

„Je čtyřicátý ročník. Její soused, kterýho já taky ještě pamatuju, byl syn kulaka. Víš vůbec, co to je?“

„Netuším.“

„Nechtěls říct gulag?“ přidá se Filip.

„Kulak je něco jako statkář. Vesnickej druh buržousta, kterej s kolektivizací vyhynul. Říkám to proto, že život není černobílej – různý lidi přežívali minulej režim různě. Soused mohl bejt třídní nepřítel a tys ho zdravil, protože pro tebe to byl jenom soused. Nelynčovals ho ani jsi nebojoval za jeho práva. Žádný dramata, jenom život.“